

GREENPEACE

SAYI #181

2022'DE
BİRLİKTE
NELER
BAŞARDIK!

İçindekiler

2022'de birlikte neler başardık?

2022'de de, Greenpeace Akdeniz olarak ortak yuvamız için çalışmaya devam ettik. İklim enerjiden biyoçeşitliliğe, temiz hava hakkımızdan plastik atıklara karşı mücadelemiz önemli kazanımlarla sürdü. Gelin, geçen sene birlikte neler başardığımıza yakından bakalım.

Hep birlikte yemyeşil bir şehir inşa edelim!

Bir kenti dönüştürmek dünyayı dönüştürmek için atılacak kocaman bir adım. Tam da bu nedenle dünyanın en güzel şehirlerinden biri olan İstanbul'u ekolojik ve sosyal adaletin tesis edildiği, fırsat eşitliğinin olduğu, yaşanabilir bir şehir haline getirmek için elimizi taşın altına sokmaya hazırlanıyoruz. Ne dersiniz, hayalinizdeki İstanbul'u birlikte mümkün kılabilir miyiz?

GREENPEACE BÜLTEN

Yerel Süreli Yayın

İmtiyaz Sahibi

Greenpeace Akdeniz
Basım ve Tanıtım
Hizmetleri Ltd. Şti. adına
Ersin Tek

Genel Yayın Merkezi

Meşrutiyet Mah. Ebe Kızı Sok.
No: 16 / B28 Şişli / İstanbul
Tel: +90 212 292 76 19
Faks: +90 212 292 76 22

Genel Yayın Yönetmeni

Ersin Tek

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Sevil Turan Ceylan

Editör

Aydil Durgun
Çiğdem Özkan

Baskı

Printworld Ambalaj Etiket
San. Tic. A.Ş.

Grafik Tasarım ve Uygulama

F₂O Reklam ve Tanıtım

Dağıtım

PTT

Kapak fotoğrafı

© Mitja Kobal / Greenpeace

GREENPEACE

© Ardiles Rante / Greenpeace

2023'DE DAHA CESUR, DAHA UMUTLU

Bir yılın daha sonuna geldik. Hükümetler ve şirketler iklim aciliyeti konusunda ayak sürümeye devam etse de bu sene iklim ve çevre adaleti alanında bazı önemli kazanımlar elde ettiğimiz bir yıl oldu. Herkes için daha iyi, daha yeşil ve adil bir dünya için mücadelemize devam ederken moralimizi yüksek tutmak ve umutlu kalmak için bu sene kazandığımız zaferleri hep birlikte kutlayalım.

2022'DE BİRLİKTE NELER BAŞARDIK?

2022'de de, Greenpeace Akdeniz olarak ortak yuvamız için çalışmaya devam ettik. İklim enerjiden biyoçeşitliliğe, temiz hava hakkımızdan plastik atıklara karşı mücadelemiz, önemli kazanımlarla sürdü. Gelin, geçen sene birlikte neler başardığımıza yakından bakalım.

Kahramanmaraş Nefes Alsın diyen 100 bin kişi olduk

Kahramanmaraş'ta kömürlü termik santrallere karşı verdiğimiz mücadelede, santralleri, kapsamlı bir hukuki stratejiyle kanun önüne çıkardık. Bu süreçte, planlanmakta olan iki yeni santrale karşı açtığımız davalarda Yürütmeyi Durdurma kararı alındı. Genişletilmesi planlanan Afşin A santrali için düzenlenen ÇED toplantısına bölge halkıyla katıldık ve itirazımızı yüksek bir sesle dile getirdik. Bu projenin toplum sağlığı ve çevre üzerinde yaratacağı etkiyi ortaya koymak üzere CREA (Enerji ve Temiz Hava Araştırmaları Merkezi) ile bir bilimsel çalışma hazırladık. Yine bölge halkıyla birlikte Kahramanmaraş'ta kömürün terk edilebilmesi için adil geçiş perspektifini gündeme getirdik.

© Suzanne Plunkett / Greenpeace

Birleşik Krallık Parlamentosu'ndan Türkiye'ye plastik atık ithalatını yasaklamalarını istedik

Biyoçeşitlilik Proje Sorumlumuz Birleşik Krallık Parlamentosunda 22 Mart Salı günü İngiliz karar alıcılara Atık Oyunları raporumuzun sonuçlarını aktardığı tarihi bir konuşma gerçekleştirdi. Konuşmasında toprağa gelişigüzel terk edilen ve zaman zaman yakılan plastik atıkların Türkiye'de çevre ve sağlık sorunlarına sebep olabileceğini vurguladı. Bu tarihi konuşmanın etkisi pek çok uluslararası basın yayın organında yer aldı. Çevre, Gıda ve Kırsal İlişkiler Komitesi (DEFRA) 7 Kasım'da yayımladığı raporla ülkenin küresel plastik atık kirliliğine katkısını düşürmek amacıyla Birleşik Krallık Parlamentosuna 2027'ye kadar tüm plastik atık ithalatının yasaklanması çağrısında bulundu.

İklim için buluştuk

Greenpeace Akdeniz olarak, Türkiye'de iklim hareketi öznelere bir araya geldiği, hareketin geleceğinin, yeşil ve adil dönüşüm olanaklarının tartışıldığı ortak bir alan yaratmak amacıyla "Greenpeace İklim Buluşması"nı hayata geçirdik.

On kere denediler on kere durdurduk

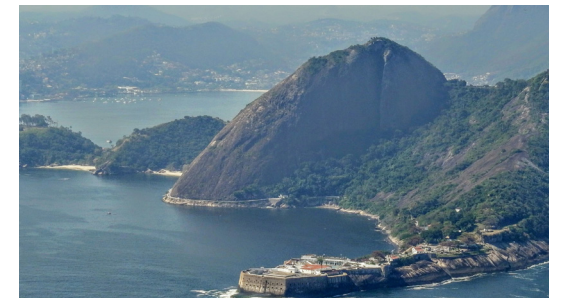
Zeytinliklerin kömür madenciliğine açılmasına karşı bir yıla uzanan büyük bir mücadeleye omuz verdik ve zeytinliklerimizi tehdit eden yasa ve yönetmelik değişikliklerine engel olduk.

Çiftçiler için iklim adaleti çağrısında bulunduk

2022 yılında iklim krizini derinleştiren ve temiz hava hakkımızı gasp eden kirli endüstrilerin maskelerini düşürmeye devam ettik. İklim krizinin faillerinden birisi olan kömürlü termik santrallerin tarım faaliyetleri üzerinde oluşturduğu risklerin TARSİM (Tarım Sigortaları Havuzu) tarafından finansal olarak telafi edilmesini istedik ve çiftçiler için iklim adaletini talep ettik. Dava sürecinde, Tarım Sigortaları Havuz İşletmesi Genel Müdürlüğü'nün, Tarım ve Orman Bakanlığı'na verdiği görüşte, santrallerin neden olduğu biyolojik ve kimyasal kirlenme riskinin mutlak olduğunu ve zararın gerçekleşmeye başladığını belirtti. Bu görüş, temiz hava mücadelesi başta olmak üzere kömürden çıkış politikasına yönelik pek çok hukuki mücadele için önemli bir köşetaşı olacak.

Zehirli Gemi'yi hep birlikte durdurduk

Brezilya donanması tarafından emekliye ayrılan Nae Sao Paulo isimli uçak gemisinin son durağı parçalanmak üzere Aliğa İzmir olarak planlandı. 4 Ağustos günü Hollanda bayraklı bir römork yardımıyla Rio de Janeiro'dan yola çıkarken, Aliğa Çevre Platformu'nun mücadelesi ile başlayan protestolar kısa sürede küresel bir kampanyaya dönüştü. Çevre savunucuları gövdesinde barındırdığı tonlarca kimyasal kirleticinin neden olabileceği çevre felaketleri ve halk sağlığı sorunlarına dikkat çekerek Türkiye dünyanın çöplüğü olmasın dedi. Mücadelenin sonunda zehir gemisi Nae Sao Paulo 'Tam Yol Geri' Brezilya'ya döndü!

Derin deniz madenciliğini yasaklama çağrısına bir çok ülkeden destek geldi

Greenpeace, okyanusu, okyanusa bağlı olan yaşamları ve geçim kaynaklarını tehdit edecek yıkıcı bir çıkarım endüstrisi olan derin deniz madenciliğini durdurmak için hükümetleri harekete geçmeye çağırdı. Bu yıl, çok sayıda ülke derin deniz madenciliğini yasaklama yönünde oy kullandı ve bu bir deniz koruma zaferi oldu. Greenpeace ve müttefikleri tarafından yürütülen kampanyanın ardından, Yeni Zelanda küresel bir moratoryum çağrısında bulunurken, Almanya ihtiyati tedbir çağrısında bulundu. COP27’de Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, derin deniz madenciliği yasağını desteklediğini açıkladı. Kasım ayında Jamaika’nın Kingston kentinde düzenlenen Uluslararası Deniz Yatağı Kurumu (ISA) toplantısında, Pasifik, Latin Amerika ve Avrupa’dan diğer ülkeler ihtiyati duraklama, moratoryum veya toptan yasak çağrısında bulundular.

Küresel plastik anlaşması için müzakereler başladı

Birleşmiş Milletler Çevre Asamblesi Mart ayında, 2024 veya 2025 yılına kadar anlaşmaya varmayı hedefleyen yasal olarak bağlayıcı bir küresel plastik anlaşması için müzakereleri başlatacak tarihi bir kararın alındığını duyurdu. Küresel Plastik Anlaşması, tarihin en önemli çevre anlaşmalarından biri olarak görülüyor. Greenpeace, destekçileriyle birlikte, plastik üretimini ve kullanımını azaltacak, büyük kirlenmeleri sorumlu tutacak, yeniden doldurma ve yeniden kullanma sistemleri kuracak ve plastik kirliliği krizinden en çok etkilenenleri güçlendirecek iddialı bir küresel anlaşma talep ediyor.

Shell’in Güney Afrika kıyılarındaki petrol arama lisansı iptal edildi

Kıyı toplulukları ile çevre örgütleri, Mar del Plata Federal Mahkemesinin Arjantin denizindeki sismik araştırmalara karşı verdiği kararı kutladılar. 1 Eylül 2022’de Güney Afrika mahkemeleri, Shell’in Güney Afrika’nın doğu kıyılarındaki arama haklarını, yasadışı yollardan verildiğine karar vererek, iptal etti. Yargıç ayrıca okyanusun geçim kaynakları ve kıyı topluluklarının ruhani ve kültürel yaşamındaki kilit rolünü de kabul etti. Greenpeace Arjantin, sismik araştırmaları ve Arjantin Denizi’ndeki petrol şirketi projelerinin ilerlemesini durdurmak için mücadeleye devam edecek.

**CHOOSE OCEANS
NOT OIL**
GREENPEACE

Hava kirliliğine hayır dedik!

Mart 2022’de çevre adaleti için dönüm noktası niteliğinde bir karar alındı. Yüksek Mahkeme, Güney Afrika’nın Mpumalanga Highveld bölgesindeki kötü hava kalitesini, bölge sakinlerinin sağlıklı yaşam hakkının ihlali olarak kabul etti. 2019’da bir grup Jakarta sakini, Jakarta’nın hava kalitesini iyileştirmek için Başkan Joko Widodo, Jakarta valisi ve diğer üst düzey hükümet yetkililerine karşı hava kirliliği davası açtı. 2021’de Merkez Jakarta Bölge Mahkemesi, Endonezya hükümetinin vatandaşların temiz hava hakkını desteklemekten suçlu olduğuna karar verdi. Cumhurbaşkanı ve diğer sanıklar temyiz başvurusunda bulundular ancak bu yılın Ekim ayında yüksek yargı kurulu ilk kararı onaylayarak vatandaşların ve temiz hava hakkının ikinci kez kazanmasını sağladı.

İklim değişikliği bir insan hakları sorunudur

Filipinler İnsan Hakları Komisyonu (CHR), yıllarca süren ertelemelemin ardından 6 Mayıs 2022’de, iklim krizinde büyük kirlenmelerin rolünü işaret eden nihai raporunu yayınladı ve iklim değişikliğinin bir insan hakları sorunu olduğunu ilan etti. Çığır açan soruşturma, Filipinler’de dünyanın en büyük kömür, petrol, gaz ve çimento üreticilerine karşı ilk insan hakları şikayetinin yapıldığı 2015 yılından beri sürüyordu. Rapor bağlayıcı olmamakla birlikte, şirketleri iklim ihlallerinden sorumlu tutacak yasal bir temel oluşturuyor ve bu şirketlerin her zamanki gibi insanların ve gezegenin önüne kâr marjlarını koymaya devam edemeyeceklerine dair açık bir mesaj veriyor.

Çevreci aktivistlere karşı yasal zorbalık yapılmasını önleme kanunu

Avrupa Komisyonu 27 Nisan 2022 tarihinde, STK'lar, gazeteciler, çevre ve insan hakları aktivistlerinin şirketler, kamu görevlileri ve güçlü kişiler tarafından yasal olarak tehdit edilmesini önlemeye yönelik yeni bir AB yasa tasarısı yayınladı.

AB'nin Kamu Katılımına Karşı Stratejik Davalara (SLAPP) İlişkin Direktifi, güçlü çıkar gruplarının, sınır ötesi davalarda muhalifleri sindirmeyi ve susturmayı amaçlayan, masraflı ve çoğunlukla da temelden yoksun davalar açmasını zorlaştıracak. Önerilen direktif AB hukuku haline gelmeden önce Avrupa Parlamentosu ve Konsey tarafından müzakere edilmeli ve kabul edilmelidir.

Ormansızlaştırma yasası yürürlükte!

AB, küresel ormansızlaştırmayla mücadele amaçlı yeni bir yasa üzerinde anlaşma sağladı. Şirketler ilk defa, AB'ye satış yapmak için ürünlerinin ormansızlaştırmaya katkıda bulunmadığını kanıtlamak zorunda kalacaklar. Yasa, şirketlerin tedarik zinciri boyunca ürünlerini araziye kadar izlemelerini ve ormanın yakın tarihte kesilmediğini kanıtlamalarını, aksi takdirde para cezasıyla karşı karşıya kalacaklarını söylüyor. Dünya Doğal Hayatı Koruma Vakfı (WWF) tarafından hazırlanan bir rapora göre AB ülkeleri et, kauçuk, palmiye yağı veya soya gibi uluslararası ticareti yapılan ürünlere bağlı tropik ormansızlaştırmanın yüzde 16'sından sorumlu. Ormanları korumak için verdiğimiz mücadele henüz bitmedi ama zafere büyük bir adım daha yaklaştık!

© Boni Patou / Greenpeace

BM, herkesin sağlıklı bir çevrede yaşama hakkı olduğunu ilan etti

28 Temmuz 2022'de Birleşmiş Milletler Genel Kurulu gezegendeki herkesin sağlıklı bir çevre hakkına sahip olduğunu ilan etti. Genel Kurul, iklim değişikliği ve çevresel bozulmanın insanlığın geleceği açısından en acil tehditlerden biri olduğunu söyleyerek, devletleri halklarının "temiz, sağlıklı ve sürdürülebilir bir çevreye" erişimini sağlamaya yönelik çabalarını hızlandırmaya çağırdı. Bu etkileyici bir kilometre taşı olsa da, karar BM'ye üye 193 ülke için yasal açıdan bağlayıcı değil. Ancak devletlerin insanları ve çevreyi koruyacak yasaları uygulaması için teşvik edici nitelikte.

© Anais Hector / Greenpeace

Baffinland demir madeninin genişletilmesi talebi reddedildi

Kanada, Kanada Arktika'daki demir madeninin genişletilmesi talebini reddetti. Bu bölgede yaşayan Inuit yerel halkı ve aralarında Greenpeace Kanada ve Greenpeace Lüksemburg'un da bulunduğu destekçilerinin yıllar süren protestoları sonrasında alınan bu karar, yerel hakların direnişinin ne kadar önemli olduğunu bir kez daha kanıtladı. Maden genişletme çalışmaları Kuzey Kutbu çevresi, yaban hayatı ve Inuit halkının geçim kaynakları için büyük bir tehdit oluşturmuyordu. Bu, Inuit yerel halk savunucuları ve Arktik ekosistemi için büyük bir zaferdir. Dahası, böyle yüksek profilli bir proje yerel halkın protestoları ve bu protestoları destekleyenlerin kararlı mücadelesi sayesinde durdurulduğundan sektöre verdiği mesaj kutlamaya değer. Yerel halk "hayır" dediğinde, sektör öylece göz ardı edemeyeceğini artık öğrenmiş oldu. Kanada hükümetinin kararla ilgili açıklaması da oldukça güçlüydü: Kanada'nın Kuzey İşleri Bakanı Dan Vandal, "Madenin üzerinde olduğu arazi devlet arazisi değil, Inuit halkının arazisidir." dedi.

Yeni petrol ve gaz kuyuları için kısıtlama

Eylül ayında Kaliforniya eyalet senatosu, 1137 sayılı yasa tasarısını kabul ederek, evlerin, okulların ya da hastanelerin yakınına yeni petrol ve doğal gaz kuyuları inşa edilmesini yasakladı. Araştırmalar sondaj sahalarının yakınında yaşamın erken doğum, astım, solunum hastalığı ve kanser gibi sağlık riskleri doğurabileceğini gösteriyor. Bu tarihi karar, savunmasız toplumların korumak için önemli bir kapı açacak.

© David McNew / Greenpeace

BİRLİKTE YEMYEŞİL BİR ŞEHİR İNŞA EDELİM

Bir kenti dönüştürmek dünyayı dönüştürmek için atılacak kocaman bir adım. Tam da bu nedenle dünyanın en güzel şehirlerinden biri olan İstanbul'u ekolojik ve sosyal adaletin tesis edildiği, fırsat eşitliğinin olduğu, yaşanabilir bir şehir haline getirmek için elimizi taşın altına sokmaya hazırlanıyoruz. Ne dersiniz, hayalinizdeki İstanbul'u birlikte mümkün kılabilir miyiz?

Berk Butan /Greenpeace Akdeniz Proje Sorumlusu

İstanbul, 2500 yıllık kadim bir kent. Tüm kapsayıcılığı ile içinde herkesi barındırıyor. İnsanların olduğu kadar, tür-lü kuşun, balığın, kedinin, börtü böceğin ve çok daha fazlasının yuvası. Bugün gezegenimiz sayısız krizle yüz-leşiyor. İstanbul da elbette bundan etkileniyor, yuvamız krizlerin eşiğinde sorunlarla yüzleşiyor. Oysa İstanbul'un yüzleştiği sorunları tespit ederek bunları dönüştürmek elimizde.

İstanbul tüm dünyada yeşil ve adil dönüşümün başkenti olabilecek potansiyele sahip. Bu potansiyeli hayata ge-çirmek ise ancak bizlerin etkisiyle mümkün diye düşün-dük ve kolları sıvadık. Greenpeace olarak önümüzde-ki dönemde İstanbul'un ekolojik ve sosyal sorunlarına ve bu sorunların yeşil ve adil çözümlerine odaklanan projeler geliştirmeyi amaçlıyoruz. Bunun için öncelikle internet sitemizde açtığımız bir anket ile sizleri dinle-meye başladık. Yeni yılın ilk günlerinde gelen yanıtları değerlendirerek sorunları öncelik sırasına oturtacak ve stratejik planlarımız dahilinde İstanbul'un yeşil ve adil dönüşümüne yönelik bir kampanya hazırlayacağız.

Dünya nüfusunun giderek çoğaldığı günümüzde kent-lerin nüfus yoğunluğu da hızlı bir biçimde artıyor. 2050 yılında her 3 kişiden 2'sinin kentlerde yaşaması bekle-niyor. İstanbul özelinde ise alternatif varsayımlar altında gerçekleştirilen nüfus projeksiyonları nüfusun 2050 yı-lında 20-50 milyon arasında olacağını öngörüyor (İBB, 2022- İklim Değişikliği Eylem Planı). Bu bilimsel projek-

siyonlara göre en az 20 milyon insana ev sahibi olması beklenen megakentin bugünden itibaren yüzleştiği çok sayıda krizin giderek derinleşmesi oldukça olası. Özel-likle yaz sıcaklıklarında artış, su varlıklarında azalma, sıcak hava dalgaları ve hava kalitesindeki bozulma gibi riskler derinleşerek yaşam konforu ve sağlık üzerinde olumsuz etkiler meydana getirecek

Ve maalesef, kentte yaşanacak ekolojik krizlerin sonu-çlarından bu krizlerde sorumluluğu en az olan grupların orantısız bir şekilde en çok etkilenenler olduğuna ta-nıklık edeceğimiz bir İstanbul portesi kaçınılmaz hale geliyor.Yoksullar, kadınlar, yaşlılar, gençler... İklim krizi kentte ekolojik ve aynı zamanda da sosyal adaletsizlik-lere yol açarken. artan iklim felaketleri yaşamı giderek zorlaştırarak kent içerisinde bir arada adil bir yaşam sür-me imkanımızın da önünü kapatıyor.

Biz Greenpeace olarak, kurulduğumuz günden beri ik-lim adaleti için mücadele ediyoruz. Bugün de geldiğimiz noktada bu mücadelemizi kentsel alanlarda daha adil bir yaşam talebiyle birleştirerek yeşil ve adil kentleri or-taya çıkarmamız gerekiyor. Artık, bir kenti dönüştürmek dünyayı dönüştürmek anlamına geliyor. Tam da bu ne-denle dünyanın en güzel şehirlerinden biri olan İstan-bul'u ekolojik ve sosyal adaletin tesis edildiği, fırsat eşit-liğinin olduğu, yaşanabilir bir şehir haline getirmek için elimizi taşın altına sokmaya hazırlanıyoruz. Ne dersiniz, hayalinizdeki İstanbul'u birlikte mümkün kılabilir miyiz?

Aylık birden fazla dergi alıp, bunları okullara ulaştırarak **gençleri Greenpeace ile tanıştırmaya ne dersiniz?**

Merhaba,

Bildiđiniz üzere Greenpeace Akdeniz Dergi, yalnızca çevre hakkında ve ana akım medyada yer alamayan gelişmeler üzerine yayın yapmaktadır. Bu haberlerin ve bilgilerin daha erişilebilir ve yaygın olması için dergilerimizi mümkün olduğunca fazla kişiyle paylaşmak istiyoruz.

Dilerseniz 1 adetten fazla dergi hak edişlerinizi sizin adınıza bizlerle iletişime geçen, okumaya ve gelişmeye hevesli öğrencilere iletiyoruz. Fazla sayıdaki dergilerinizi kendi çevrenize iletmek isterseniz, **"BANA"** yazıp **2322**'ye mesaj atabilirsiniz.

GREENPEACE

Kampanya katılım SMS bedeli Türk Telekom, Türkcell ve Vodafone için SMS başına KDV ve OİV dahil 0,65 TL'dir. Operatörler kısa mesaj birim fiyatlarında meydana gelecek değişiklikleri aboneye yansıtmak hakkını saklı tutar.